

UUSI KONSERTTITALO
Vuorovaikutusraportti

Diaarinumero: 5544-2020
Asemakaavatunnus: 10/2020

Asemakaavanmuutos

6.11.2020, muutettu 24.11.2021 (nähtäville ja lausunnoille), muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)

Kaupunginosa: III

Osoite: Itsenäisyydenaukio

Ilmakuva kaavamuutosalueelta

SISÄLLYSLUETTELO

1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	1
1.1 Yleistä jätetyistä mielipiteistä.....	1
1.2 Mielipiteet.....	2
1.3 Luonnoksen valmistumisen jälkeen tulleet mielipiteet.....	6
2 Aloituskokous viranomaisille	9
3 Ennakkolausunnot	10
4 Yleisötilaisuus, muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)	13
5 Kaavaehdotuksen lausunnot, muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)	14
6 Kaavaehdotuksen nähtävillä olo (MRL 65 §), muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)	20
6.1 Yleistä muistutuksista.....	20
6.2 Muistutukset.....	20

1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

16.6.2020 päivätty osallistumis- ja arviointisuunnitelma on postitettu osallisille ja asetettu nähtäville Kaupunkiympäristötoimialan asiakaspalvelupisteeseen ja kaupungin internet-sivulle 1.8.2020. Mielipiteitä toivottiin 1.9.2020 mennessä.

1.1 Yleistä jätetyistä mielipiteistä

Kaavanmuutoksen luonnoksen valmisteluun liittyen kaavoitukseen saapui kirjeitse yhteensä 8 mielipidekirjettä, joista kaksi yksityishenkilöiltä. Myöhemmin saatiin lisäksi 6 mielipidettä, joista 3 tuli yksityishenkilöiltä.

Mielipiteissä kannettiin huolta maamme itsenäisyyden muistomerkkien ja paikkojen hävittämisestä ja toivottiin muistomerkeille arvokasta ja näkyvää paikkaa.

Mielipiteissä valittua paikkaa pidettiin sopimattomana kansalliseen kaupunkipuistoon ja ristiriitaisena suhteessa maakuntakaavan ja yleiskaavan suunnitteluohjeisiin sekä alueella olevien suojeltujen rakennusten ja puiston merkitykseen. Tärkeää olisi, että jokirannasta ei tulisi yhtä katkeamatonta rakennusnauhaa, vaan välissä olisi oltava aukioita, puustoa ja vehreyttä. Mielipiteissä muistutettiin, että uudisrakennuksen ja maisemasuunnittelun on sovittava moderniin monumentaaliympäristöön ja annettava tilaa säilyville julkisille rakennuksille. Huomautettiin, että tontti on ahdas toivotun kokoiselle konserttitalolle ja toteuttaminen sulkee näkymiä.

Mietittiin eikö nykyistä konserttitaloa tosiaankaan voi korjata ja toisaalta huomautettiin, että Aninkaisten konserttitalo vaatii joka tapauksessa jonkinlaista peruskorjausta.

Palautteessa ehdotettiin myös muita sijoituspaikkoja kuten Hämähäkkintontti, Linnanieniemi, Wäinö Aaltosen museon takana olevaa tontti Paavo Nurmen puistotien varrella, Martinkadun ja Itäisen Rantakadun kulmassa oleva alue sekä Sammonpuisto Itäharjulla. Yhdessä mielipiteessä Itsenäisyyden aukiota pidettiin parhaimpana Turun kaupungin omistamista tonteista ja toivottiin paikalle WAU-arkkitehtuuria.

Yhdessä mielipiteessä ehdotettiin aukion sijoittamista Paavo Nurmen puistotien puolelle. Painotettiin kulkuyhteyksien tärkeyttä rannasta Urheilupuistoon ja katujen viihtyisyyttä ja kaikkien liikkumismuotojen huomioon ottamista. Myös rakennusaikaiset kulkuyhteydet tulee huomioida.

Turku Energia Sähköverkot Oy antoi ohjeita alueella olevien johtojen ja muuntamon ottamisesta huomioon kaavassa.

1.2 Mielenpiteet

Mielenpiteet on esitetty tässä tiivistettyinä:

Mielenpide 1, Yksityishenkilö Jarrumiehenkatu 5.8.2020

Miksi suunnittelutilanteessa ei kerrota, että Turun kaupunki on nimennyt Itsenäisyydenpuiston Suomen itsenäisyyden kunniaksi 50-vuotisjuhlaksi v. 1967? Onko tilanne tältä osin muuttunut?

Kaavoituksen vastine:

Nimi on annettu, kuten mielenpiteen jättäjä kertoo, Suomen itsenäisyyden 50-vuotisjuhlan kunniaksi. Nimi on lisätty kaupunginhallituksen päätöksellä 15.8.1967 kaavaan 35/1967 (vahvistettu 30.3.1968). Nimi on edelleen voimassa, ja vaikka nimi kumoutuisikin, nimeämisen perusteet säilyvät samoina. Kaavaluonnoksen mukaan puisto häviää, mutta aukio teatterin ja konserttitalon välissä saisi nimen Itsenäisyydenaukio.

Mielenpide 2, Kansallis-yhtiöt 14.8.2020

Mielenpiteen esittäjä ehdottaa, että tavoitteisiin kirjattu aukion/puistikon tutkiminen teatterin ja uuden konserttitalon väliin muutettaisiin siten, että aukio/puistikko voisi olla myös konserttitalon ja Wäinö Aaltosen museon välissä. Perusteluna on keskustavisiassa esitetty kulkuyhteystarve jokirannasta kesäteatterin kautta Urheilupuistoon.

Kaavoituksen vastine:

Kulkuyhteys jokirannasta Urheilupuistoon on tärkeä näkökohta kaavoituksessa. Yhteys Paavo Nurmen puistotien kautta ja toisaalta yhteys Volter Kilven kadun - Samppalinnan kadun kautta ovat olemassa. Volter Kilven katu on osoitettu jalankululle ja polkupyöräilylle. Katujen viihtyisyyttä voidaan parantaa istutuksilla ja pysäköintijärjestelyillä. Opastusta Itäiseltä Rantakadulta Urheilupuistoon tullaan kehittämään. Sijoittamalla Itsenäisyydenaukio teatterin ja konserttitalon väliin, saadaan rakennusten yhteinen sisäänuloaukio ja mahdollistetaan aulapalveluiden synergia.

Mielenpide 3, Asunto Oy Wilenia 19.8.2020

Asunto Oy pitää valittua paikkaa käsittämättömänä. Aurajoen rannat ovat Suomen kansallismaisemaa ja alueelle on hankittu Kansallisen kaupunkipuiston status. Kulttuurimaisemaa ei myöskään luoda rakentamalla kulttuurilaitoksia.

Jo nyt olemassa olevat teatterirakennus ja valtion virastotalo, ovat tyyllillisesti raskaita. Tärkeää olisi, että jokirannasta ei tulisi yhtä katkeamatonta rakennusnauhaa, vaan välissä olisi oltava aukioita, puustoa ja vehreyttä. Mieleen palaa takavuosien "Turun tauti", nyt vain kohteena ovat puistot ja aukeat tilat.

Voidaan esittää kysymys eikö nykyistä Puutorin konserttitaloa tosiaankaan voi korjata ja nykyaikaistaa? Jos ei voi, niin eikö "Uudelle musiikkitalolle" löydy sopivampaa paikkaa.

Kaavoituksen vastine:

Alue kuuluu kansalliseen kaupunkipuistoon, jonka hoitosuunnitelmassa kiinnitetään huomiota kaava-alueen kohdalla kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyttämiseen, alueen kaupunkirakenteelliseen merkitykseen, autopaikkoihin, rannan historiallisiin puurivistöihin, virkistyskäyttöön ja pyöräilyn sujuvuuteen.

Kaavamutoksella menetetään kaupunkivihreää ja monumentaaliaukio. Laadukkaalla suunnittelulla paikan henkeen eläytyen on mahdollista täydentää kulttuurirakennusten sarjaa. Rannan puurivistö säilytetään kaavalla. Jalankulkua ja pyöräilyä kehitetään Itäiselle Rantakadulle rakennettavilla yksisuuntaisilla pyöräteillä, joiden yleissuunnitelma on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa 17.12.2019 § 502. Välillä Rettigin rinne - Myllysilta poistuu n. 45 autopaikkaa nykyisestä 106 autopaikasta. Kaava mahdollistaa pysäköintilaitoksen rakentamisen teatterin ja virastotalon väliin ja maanalaisiin tiloihin, jolloin autopaikkoja saadaan pois kaduilta.

Nykyisen konserttitalon tilat eivät enää palvele kaikin osin toiminnallisesti käyttäjien tarpeita. Tila on tullut teknisen käyttöikänsä päähän ja vaatii täydellisen peruskorjauksen. Toiminnalliset muutokset nykyisessä kiinteistössä tulisivat kokonaisinvestointina jopa kalliimmiksi kuin vastaava rakentaminen uudistuotantona. Kaupunginhallitus päätti 27.5.2019 § 228 hyväksyä Turun konserttitalon peruskorjauksesta sekä uudisrakentamisesta laaditut tilatarveselvitykset. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että Turun konserttitalon hankesuunnitteluvaiheeseen siirrytään uudisrakennusvaihtoehdon mukaiseen malliin.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.4.2020 § 142, että Turun uuden konserttitalon sijaintipaikaksi valitaan Itsenäisyydenaukio. Päätöksen perustelut ovat luettavissa kokouksen pöytäkirjasta.

Mielipide 4, Yksityishenkilö Ruotsinkatu, 25.8.2020

Mielipiteen esittäjä vastustaa valittua konserttitalon paikkaa ja ehdottaa paikaksi Hämähäkkিতonttia, jonne saisi louhimalla ainutlaatuisen kokonaisuuden konserttitalolle. Jätetään puisto rauhaan, vastaavaa tilaa korvaavalle puistolle ei keskustasta löydy.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.4.2020 § 142, että Turun uuden konserttitalon sijaintipaikaksi valitaan Itsenäisyydenaukio. Hämähäkkিতontin hylkäämisen perusteluina on ollut seuraavia näkökohtia:

- Aiemmat selvitykset ovat antaneet ymmärtää, että Samppalinnan mäen sisälle louhittava konserttisali on kallioperän laadun vuoksi teknisesti haastava toteutus ja siten investointi ei mahtuisi esitetyn tarveselvityksen kustannusraamiin.
- Tontin ahtaus suhteutettuna konserttitalon tilaohjelmaan jättää vain vähän liikkumavaraa suunnittelulle, jos halutaan riskialtis kalliorakentaminen välttää kokonaan.
- Sijaitsee Kaupunginteatterin yleisö- ja salitilojen yhteiskäytön kannalta väärällä puolella teatteria.
- Vaati Hämähäkkিতontin laajentamista louhinnalla.

Mielipide 5, Turku Energia Sähköverkot Oy, 31.8.2020

Asemakaavaan tulee merkitä voimassa olevan kaavan mukaisesti muu-alue Turku Energia Sähköverkot Oy:n (TESV) olemassa olevalle kiinteistömuuntamolle. Kaavaan tulee myös merkitä voimassa olevan kaavan LPA-1 alueen lävistävä johtoalue sähkökaapeleille (z) sekä huomioida muiltakin osin Itäinen Rantakatu – Samppalinnankatu kaavamutosalueen lävistävät kaapelit.

Uuden konserttitalon sähkönsyöttöjärjestelyistä riippuen TESV tarvitsee mahdollisesti myös toisen muuntamopaikan kaava-alueelta vastaavalla tavalla kuin nyt on merkitty voimassa olevaan kaavaan LPA-1-alueelle. Tarkempi sijaintipaikka voidaan määrittää kaavan luonnosvaiheessa.

Kaavoituksen vastine:

Muu-alue ja johtoalueet merkitään kaavaan TESV toiveiden mukaisesti. Uudelle muuntamolle haetaan paikka ehdotusta valmistellessa, kun allianssikumppanilta saadaan suunnitelmia konserttitalosta.

Mielipide 6, Senaatti-kiinteistöt, 31.8.2020

Virastotalo, kaupunginteatteri ja Wäinö Aaltosen museo muodostavat Itsenäisyydenauki-on ympärille Turun keskustan merkittävimmän modernin monumentaaliympäristön valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Uudisrakennuksen ja uuteen asemakaavaan liittyvän maisemasuunnittelun on sovittava tähän ympäristöön, antaen tilaa ja arvoa myös edellä mainituille säilyville julkisille rakennuksille. Yhteisten reittien ja viheralueiden suunnittelu on erityisen tärkeää.

Virastotalon toiminta ja saavutettavuus on turvattava myös rakentamisen aikana.

Lisäksi uudisrakennushanke tulee suunnitella niin, että sen toteuttaminen tukee käytön ja kulkureittien puolesta myös suunnitteilla olevaa pysäköintitalohanketta tontille 3.

Asemakaavan valmistelusta tulee neuvotella Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

Kaavoituksen vastine:

Konserttitalon uudisrakennus tulee täyttämään lähes koko Itsenäisyydenaukio-nimisen puiston ja osan aukiosta. Vanha monumentaalisommitelma muuttuu täysin ja tilaa uudisrakennuksen ja virastotalon väliin jää vähän. Jalankulkureitti jokirannasta virastotalolle turvataan kaavamääräyksellä.

Rakentamisen aikana tehtävät yhteysjärjestelyt selvitetään rakennussuunnitelmien edessä.

Kaava sallii yhteydet korttelirajojen läpi pysäköintilaitoksen alueelle. LPA-kortteli on tarkoitettu korttelin 25 yleiseen pysäköintiin.

Asemakaavan valmistelusta on oltu yhteydessä aloituskokouksessa ja pysäköintilaitoshankkeen yhteydessä järjestetyissä palaverissa. Ehdotuksen valmistelun aikana on syytä pitää neuvottelu.

Mielipide 7, Turkuseura - Åbosamfundet ry, 11.9.2020

Turkuseura toteaa, että "Hämähäkkintontti" Samppalinnanpuiston juurella oli ja on edelleen tarkoituksenmukaista säilyttää selkeänä osana tätä komeaa mäkipuistoa, kehitettäväksi vehreänä kaupunkiaukiona. Lisäksi seura huomauttaa toivotun kokoisen konserttitalon ja sen toimintojen sijoittamisen vaikeudesta tälle arvoalueelle ja pohtii uuden tornin (?) korkeutta, kellarin syvyyttä, maiseman ja näkymien sulkeutumista ja erityisesti suurta ahtauden vaikutelmaa, koko nykyvehreyden ja taustan mäkien näkyvyyden kadotessa.

Turkuseura haluaa nähdä havainnekuvia ja suunnitelmia ennen kuin päätöksiä kaavoituksen jatkamisesta tehdään. Samaan aikaan tulisi tutkia ”varamahdollisuutta” sijoittaa musiikkitalo Linnanniemen alueelle ja muistuttaa, että nykyinen suojeltu Aninkaisten konserttitalo vaatii joka tapauksessa jonkinlaista peruskorjausta, oli tuleva käyttö sitten kaupungin omana kongressitilana tai vuokratilana.

Kaavoituksen vastine:

”Hämähäkkitorntti” ei kuulu kaavamuutosalueeseen ja sen käyttöä pohditaan erikseen. Konserttitalon tilatarveselvityksen mukaisen tilaohjelman kokoinen rakennus täyttää lähes koko Itsenäisyydenpuiston ja peittää virastotalon jokinäkymiä. Konserttitalon katto nousee luonnoksen mukaan n. +30 m:iin kun teatterin torni on korkeudella +32.2 m. Virastotalon korkein toimisto-osa kohoaa +36,6 m:iin ja iv-konehuone +39,3 m:iin. Kaavamuutoksen ehdotusvaiheen valmistelun aikana saadaan allianssikumppanin luonnoksia tulevasta rakennuksesta ja tehdään kaupunkikuvallinen selvitys havainnekuvineen, josta ilmenee uudisrakennuksen suhde ympäristöön.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.4.2020 § 142, että Turun uuden konserttitalon sijaintipaikaksi valitaan Itsenäisyydenaukio. Linnanniemi hylättiin mm. seuraavista syistä:

- aikataulu, alueen uudistuminen alkaa vasta uuden yhteisterminaalin valmistuttua vuonna 2026
- kaupunkikuvallisesti sijainti on vaativa, suhde Turun linnaan
- etäisyys kaupunkiytimestä 4 km
- liikenteen ruuhkautuminen: konserttitapahtumat ja matkustajaliikenteen ilta- vuorojen saapumiset ja lähdöt samaan aikaan.

Kaupunginhallitus päätti 27.5.2019 § 228 hyväksyä Turun konserttitalon peruskorjauksesta sekä uudisrakentamisesta laaditut tilatarveselvitykset. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että Turun konserttitalon hankesuunnitteluvaiheeseen siirrytään uudisrakennusvaihtoehdon mukaiseen malliin. Aninkaisten konserttitalon käyttöä tutkitaan omana kaavamuutoshankkeena (kaavatunnus 13/2019).

Mielipide 8, Keskikaupunkiseura Tälpuol jokke ry, 15.9.2020

Keskikaupunkiseura Tälpuol jokke ry suhtautuu musiikkitalohankkeeseen erittäin myönteisesti ja ajateltua sijaintia keskustassa Aurajoen rannalla erinomaisena. Turku ansaitsee ajanmukaisen, modernin ja näyttävän konserttitalon. Toivomme rakennuksen arkkitehtuurin herättävän kansainvälistä mielenkiintoa ja rakentamisessa kiinnitettävän erityistä huomiota ekologisuuteen ja hiilijalanjäljen minimointiin.

Mielipiteen esittäjä viittaa asemakaavamuutoksen tavoitteisiin, maakuntakaavan ja yleiskaavan suunnitteluohjeisiin, sijaintiin Turun kansallisessa kaupunkipuistossa ja keskustavision sekä alueella olevien suojeltujen rakennusten ja puiston merkitykseen ja toteaa, että edellä mainitut asemakaavamuutoksen tavoitteet ja suunnittelutilanteen edellytykset eivät tue Itsenäisyydenaukiolle rakentamista. Tontti on ahdas konserttitalolle.

Mielipiteen esittäjä ehdottaa Aurajoen kulttuurirannalta muita Itsenäisyydenaukiota paremmin soveltuvia paikkoja: Hämähäkkitornttia, Wäinö Aaltosen museon takana olevaa tonttia Paavo Nurmen puistotien varrella, Martinkadun ja Itäisen Rantakadun kulmassa olevaa aluetta.

Mikäli uusi konserttitalo rakennetaan Itsenäisyydenaukiolle, rakennuksen pitäisi olla mahdollisimman matala ja konserttitilat voisivat sijoittua maan alle, jotta välttytään uudisrakentamisen aiheuttamalta liian ahtaalta tunnelmalta. Itsenäisyydenaukiolla oleville

muistomerkeille ja suihkukaivoteokselle tulee osoittaa nykyistä vastaava arvokas ja näkyvä paikka.

Lisäksi muistutetaan, että tilasuunnitelmassa on huomioitava orkesterin harjoitusmahdollisuudet sekä ooppera- ja kuoromusiikin esiintymis- ja harjoitusolosuhteet ja toivotaan kaupunkilaisten osallistamista tilasuunnitelman laadinnassa ja keskustelua yhteisestä hankkeesta.

Yhteyksissä on otettava huomioon jalankulkijat, pyöräilijät, julkisen liikenteen käyttäjät ja autoilijat.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.4.2020 § 142, että Turun uuden konserttitalon sijaintipaikaksi valitaan Itsenäisyydenaukio. Päätöksen perustelut ovat luettavissa kokouksen pöytäkirjasta. Sijaintipaikkavaihtoehtojen vertailu massoittelevuokkuvineen olivat päätösehdotuksen oheismateriaalina lautakunnan jäsenien saatavissa. Hämähäkkিতontin hylkäämistä on selvitetty kaavoituksen vastineessa mielipiteeseen 4. Herkules-korttelin eli ns. Martinsillan kolmio on Senaatti-kiinteistöjen omistama ja alueelle ollaan laatimassa maanomistajan aloitteesta asemakaavanmuutosta asuinkerrostalojen rakentamiseksi. Sijainti on vetovoimaisella jokivarren alueella, mutta varsin hankalasti autoliikenteen saartama. Wäinö Aaltosen museon takana oleva alue saatetaan tarvita museon huoltotilojen järjestämiseen, jotka nyt ovat puutteelliset. Itse tontti on pieni (2836 m²) ja vaatisi lisätilaa Urheilupuistosta.

Rakennuksen hahmo ja sijoittelu tarkentuvat allianssikumppanin suunnittelijoiden esittämien ideoiden ja luonnosten perusteella. Kaavaehdotusta muokataan tämän jälkeen tarpeen mukaan. Olemassa olevat julkiset taideteokset sijoitetaan uudelleen. Sijoituspaikoista kuullaan taiteilijoita tai heidän edustajiaan.

Kaupunginhallitus päätti 27.5.2019 § 228 hyväksyä Turun konserttitalon peruskorjauksesta sekä uudisrakentamisesta laaditut tilatarveselvitykset. Tarveselvityksessä on määritetty ensisijaisesti pääkäyttäjän toiminnalliset tilatarpeet harjoitustiloihin ja selvityksestä on pyydetty useita lausuntoja.

1.3 Luonnoksen valmistumisen jälkeen tulleet mielipiteet

Mielipide 9, Yksityishenkilö 16.11.2020

Mielipiteen esittäjä ei haluaisi missään tapauksessa rakentaa niin massiivista taloa kulttuurillisesti arvokkaaseen paikkaan kuin tämä ehdotettu aukio. Onko Suomi tosiaan niin ahdas maa, ettei täältä enää löydy tilaa muualta. Esim. satama-alueelta löytyy varmasti tilaa.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.4.2020 § 142, että Turun uuden konserttitalon sijaintipaikaksi valitaan Itsenäisyydenaukio. Päätöksen perustelut ovat luettavissa kokouksen pöytäkirjasta. Linnanniemeä konserttitalon sijoituspaikkana on käsitelty vastauksessa mielipiteeseen 7.

Mielipide 10 Turun Sotaveteraanit ry ja Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri ry 4.12.2020

Turun Sotaveteraanit ry edustaa niitä miehiä ja naisia, joiden ansiosta meillä on Itsenäisyys ja myös mahdollisuus itsenäisyyden nimeä kantaviin paikkoihin, kuten Itsenäisydenaukio Turussa. Olemme lähtökohtaisesti sitä mieltä, että tämä aukio tulee säilyttää nykyisellään ilman uudisrakentamista.

Perusteluna toteamme, että Itsenäisydenaukiolle ei mahdu eikä sovi se rakennuskokoonaisuus, jota hankkeessa tavoitellaan. Ensisijaisesti esitämme, että rakennus sijoitettaisiin jonnekin muualle. Itsenäisyyden aukiota ei saa tuhota rakentamalla, tai jos jotain rakennetaan, pitää jäljelle jäädä riittävän kokoinen alue, jota voidaan edelleen kutsua nimellä Itsenäisydenaukio.

Lisäksi esitämme, että Itsenäisydenaukiolle rakentamisen sijaan sijoitetaan Itäisen Rantakadun varrella sijaitseva, silloisen Turun Joukko-osastokillat (nykyisin Varsinais-Suomen Kiltapiiri ry) vuonna 1977 Turun kaupungille lahjoittama, kuvanveistäjä Antti Louhiston tekemä Itsenäisyyden kivi.

Kaavoituksen vastine:

Tunnettu suurta kunnioitusta Sotiemme veteraaneja kohtaan ja ymmärrämme heidän panostuksensa tärkeyden maamme itsenäisyyden säilyttämisessä. Konserttitalo on arvokas rakennus, joka voi omalla tavallaan edistää suomalaista kulttuuria. Konserttitalon ja teatterin eteen jää aukio, jonne ainakin osan muistomerkeistä voi sijoittaa. Itsenäisyyden kivi ei mahtune aukiolle.

Mielipide 11 Nuorisovaltuusto 17.12.2020

Nuorisovaltuusto kannattaa kulttuurin edistämistä ja siihen liittyvää rakentamista kaupungissa. Nuorisovaltuusto haluaa kuitenkin huomauttaa liikennejärjestelyistä rakennusvaiheessa ja sen ollessa valmiina. Kaavan ympärillä liikkuu paljon koululaisia ja opiskelijoita pyörällä tai kävellen. Heille ja kaikenikäisille tulisi mahdollistaa mahdollisimman turvallinen järjestely liikenteen osalta, joka ruuhkautuu etenkin aamulla ja jatkossa konserttien aikana. Liikenneyhteydet Paavo Nurmen puistotiellä ja Volter Kilven kadulla tulee pitää yllä sekä rakennustyön aikana että sen valmistumisen jälkeen, koska ne ovat hyvin tärkeitä jalankulkuyhteyksiä keskustaan.

Kaavoituksen vastine:

Volter Kilven katu, jolla kulkee kaupungin eteläisistä osista keskustan suuntaan Teatterisillalle johtava pyöräreitti, muutetaan kaavalla kevyen liikenteen väyläksi, jossa huoltoajo on sallittu. Järjestely vastaa nykyistä tilannetta. Kaupunkiympäristölautakunta päätti 17.12.2019 § 502 hyväksyä yksisuuntaiset ajoradan molemmin puolin sijaitsevat pyörätiet Itäisen Rantakadun pyöräily-yhteyden periaateratkaisuksi. Suunnitelman mukaan pyörätie siirretään rantapenkereeltä ajoradan tasoon. Periaateratkaisun pohjalta on laadittu Itäisen Rantakadun yleissuunnitelma välillä Purserinpuisto - Rettigin rinne (26.2.2021) ja hankesuunnitelma (20.4.2021), jotka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.8.2021 § 203. Pyöräteiden erottaminen jalankulusta on omiaan parantamaan kevyen liikenteen turvallisuutta.

Katualueista tehdään erilliset suunnitelmat, joissa kiinnitetään huomiota liikenneturvallisuuksien. Katusuunnitelmista ilmoitetaan erikseen osallisille. Rakennustyön aikaiseen kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtäviin töihin ja niiden järjestelyyn haetaan lupaa tonttipalveluista.

Mielipide 12 Yksityishenkilö (tunnistamaton), 23.8.2021

Kaavoitettava alue (Uusi konserttitalo 5544-2020) on paras Turun kaupungin itsensä omistamista tonteista uuden korkealuokkaisen ja monitoimisen konserttitalon rakentamiseksi. Tontille tulisi kaavoittaa nimenomaan WAU-arkkitehtuuria mikä peittää taakseen kulttuurirantaan kuulumattoman virastotalokolossin. Teatterin ja Konserttitalon tulee muodostaa kulttuurirannan arkkitehtoninen korkea keskiö oopperan esittämisen mahdollistavine rakenteineen, minkä molemmin puolin sijaitsevat tasapainottavat WAM sekä Hämähäkkilotonille rakennettava Kulttuurihotelli, minkä tontista saadaan tontinluovutuksella rahoitusta myös konserttitaloinvestointiin sekä postimerkkikaavalla ohjataan sen aulatilojen rakentumista mm. galleria- ja kamarimusiikkitaloiksi.

Kaavoituksen vastine:

Konserttitalo voi olla WAU-arkkitehtuuria ja samalla sopeutua esimerkiksi materiaalivaihtelullaan ympäröiviin rakennuksiin. Kaupunginhallituksen 27.5.2019 § 228 hyväksymään tilatarveselvitykseen ei sisälly näyttämötornia, orkesterimonttu sisältyy. Hämähäkkiloton on ajantasakaavassa puistoa, eikä sen kaavoittaminen ole toistaiseksi mukana kaavoitusohjelmassa.

Mielipide 13 Nuorisovaltuusto 30.8.2020

Nuorisovaltuuston mielestä kulkuyhteydet jalankulkijoille ja kevyelle liikenteelle tulisi säilyttää rakennustöiden aikana Volter Kilven kadulla, sillä katu on merkittävä kulkuyhteys erityisesti jalankulkijoille ja kevyelle liikenteelle Turun keskustaan itäisestä kaupungista.

Kaavoituksen vastine:

Katso vastaus mielipiteeseen 11.

Mielipide 14, Yksityishenkilö 17.9.2021

Kaupunginvaltuustossa jälleen pohditaan uuden konserttitalon paikkaa, sillä kaavailtu paikka on liikenteellisesti onneton ja muuttaisi Aurajoen ympäristön ilmettä. Itäharjulla tilaa olisi vaikka kuinka suurelle ja laajenevalle konserttitalolle erittäin hyvien liikenneyhteyksien ulottuviin.

Sammonpuisto tulisi ilman muuta säilyttää puistona, mutta kaupungin varastoalueelle sopisi hienosti lava ulkoilmakonserteille. Ulkoilmakonserttikeskus voisi olla ihan erillinen (tai edes pienimuotoinen lava/kesäteatteri), mutta konserttitalo ja kesäiset ulkoilmakonsertit olisivat mahtava tulevaisuudennäkymä Filharmonikoille ja Turun musiikkijuhlille. Konserttialue pitäisi luonnollisesti huomioida ympäröivien toimintojen suunnittelussa.

Sammonpuiston vihreistä osista ei saisi nakertaa mitään pois. Kupittaanpuiston ja Sammonpuiston välissä olisi siten vain Hippoksen silta.

Kaavoituksen vastine:

Saavutettavuudeltaan Itsenäisyydenaukio on kaikilla liikennemuodoilla erittäin hyvä. Kävelyn ja pyöräilyn kannalta alue on saavutettavuudeltaan konserttitalon sijoitusvaihtoehtoista parhaimpiin ja turvallisimpiin kuuluvia. Joukkoliikenne kulkee tonttien sivuitse Itäistä Rantakatua. Etäisyys: Yleiskaavaehdotus 2029:ssa joukkoliikenteen laatukäytävä on osoitettu Eerikinkadulle ja Kaskenkadulle, joihin matkaa on noin 500 m. Valtakunnallisiin liikenneterminaaleihin yhteydet ovat pidemmät, mutta toiminnallisesti luontevat.

Kaava mahdollistaa pysäköintilaitoksen rakentamisen virastotalon ja teatterin väliin. Laitokseen ajetaan Itäiseltä Rantakadulta Paavo Nurmen puistotien kautta tai eteläisistä kaupunginosista Neitsytpolun kautta.

Yleiskaava 2020:ssa Sammonpuiston alue on työpaikkojen ja asumisen aluetta PAK. Valmisteilla olevassa yleiskaavaehdotuksessa 2029 Sammonpuiston alue on osoitettu asumiseen. Itäharjulla Sammonpuiston läheisyydessä on vireillä kaksi kaavanmuutosta. Valmisteilla olevassa yleiskaavaehdotuksessa Itäharjun Voimakadun kaava (2/2020) tähtää pääasiassa asuinrakentamiseen Kalevantien varressa. Itäharjun liittymä (13582-2018) kaavanmuutos liittyy Turun tiedepuisto -kärkihankkeeseen. Ajatus ulkoilmakonserttipaikasta lähellä vilkasliikenteistä Helsingintietä melko kaukana keskustasta tuntuu vieraalta.

2 Aloituskokous viranomaisille

Aloituskokouksessa 21.9.2020 olivat läsnä Kaupunkiympäristötoimialalta rakennusvalvonta, liikennesuunnittelu, maisema- ja miljöosuunnittelu, hulevesiasiantuntija, tonttipalvelut, toimitilojen rakennuttaminen ja ympäristönsuojelu sekä lisäksi Konsernihallinto, Vapaa-aikatoimialan museopalvelut ja kaupunginorkesteri, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat, Varsinais-Suomen liitto, Turku Energia Lämpö, Turku Energia Sähköverkot Oy, Turun Vesihuolto Oy ja V-S Aluepelastuslaitos.

Kaupunkisuunnittelujohtaja totesi, että tarvitaan kulttuurihistoriallinen selvitys, jossa arvioidaan rakennettu ympäristö ja julkiset kaupunkitilat sekä liikenteellinen selvitys, miten liikenne hoidetaan: Itäisen Rantakadun suunnalta, jossa tavoitteena ollut kävely- ja kevytliikenne painotteisuus vai Neitsytpolun suunnalta asuntovaltaisen alueen läpi.

Museokeskus totesi, että Itsenäisyydenpuisto on tietoinen valinta korostaa kolmen kulttuurirakennuksen kaupunkikuvallista asemaa ja merkitystä. Urbaani kaupunkipuisto ei korvaa viheraluetta. Olisiko mahdollista kompensoida poistuva viheralue jättämällä Hämähäkkitorin viheralueeksi? Hankkeesta on pyydettävä lausunto Museovirastolta.

Merellisen Turun hankepäällikkö totesi, että tekeillä on Itäisen Rantakadun yleissuunnitelma, jossa lähtökohtana yksisuuntaiset pyörätiet. Wäinö Aaltosen museon eteen on tulossa Kulttuurijokilautta, jolla on vaikutuksia hankkeeseen.

Tonttipalveluiden edustaja kertoi, että kaava-alueella on meneillään pysäköintilaitoshanke. Laitos sijoitetaan Teatterin ja Virastotalon väliin LPA-tontille, mahdollinen laajennus tehtäisiin Sampalinnankadun suuntaan. Suunnittelussa on kartoitettu lähialueiden toimijoiden autopaikkatarpeet, tehty käyttöastearvioita ja päädytty 200-250 auton laitokseen.

Liikenneasioista tuotiin esille, että Itäisen Rantakadun liikenne saattaa tukkeutua esitysten alkamis- ja loppumisajankohtina. Alueella paljon palveluja ja liikkujia: jalankulkijat, pyöräilijät, yksityisautoilijat, joukkoliikenne ja huoltoajo tarvitsevat tilaa ja suunnittelua turvallisuuden varmistamiseksi. Vision mukaan Itäisestä Rantakadusta suunnitellaan jalankulku- ja pyörätiepainotteista.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Alueiden käytön yksiköpäällikkö totesi, että asema-kaavan yhteydessä on perustettava sijainnin valinta. Vaikutusarviointi maiseman ja kaupunkikuvan kannalta tarvitaan. Kaava-alue kuuluu Aurajoen arvokkaaseen maisema-alueeseen ma-2, eikä Valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ma-1, kuten OAS:ssa oli virheellisesti mainittu. Olisiko Hämähäkkitorin pitänyt ottaa mukaan kaavaan, jotta konserttitalon paikkaa olisi voitu arvioida? 1930-luvun toteutumattoman kaavan (Wäinö Aaltosen museon takana) ajanmukaisuus on arvioitava ja samalla voisi kompensoida poistuva Itsenäisyydenpuisto kaavoittamalla vanhentunut kaava-alue puistoksi. Pohdittava, miten rakentaminen sopii kaupunkipuiston kokonaisuuteen.

Varsinais-Suomen liiton edustaja totesi, että lähivirkistysalueet ovat arvossaan korvaamattomia ja otettava huomioon. Vaikka tavoitteena on yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ei täydennysrakentamisen pitä tapahtua ympäristöarvojen ja viherverkostojen, puistojen ja ekologisten yhteyksien kustannuksella.

Senaatti-kiinteistöjen edustaja totesi, että virastotalon toiminta ja saavutettavuus pitää turvata myös rakentamisen aikana.

Maisema-arkkitehti muistutti, että yleiskaavaan liittyy 8 oikeusvaikutteista karttaa, joita kaikkia kannattaa tarkastella. Kaupunkivehreyden menetystä kompensoitava. Aurajoki-varren 1850-60 istutettu puurivi kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä elementti ja sen yhtenäisyys ja jatkuvuus on tärkeää. Rakennuksen korkeutta mietittävä myös suhteessa Wäinö Aaltosen museoon.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen edustaja korosti Teatterin, Virastotalon ja Wäinö Aaltosen museon merkitystä kaupunkikuvassa ja mielti, onko tätä merkittävää modernia monumentaaliympäristöä enää jäljellä uudisrakentamisen jälkeen. Aurajoen varren puut ja puurivistöt ovat oleellinen osa maisemaa ja niiden säilyminen on turvattava. Selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa on tarkasteltava kaava-aluetta laajempaa aluetta.

Edellä on kuvattu vai osa esille tulleista asioista. Aloituskokouksesta on tehty 30.9.2020 päivätty muistio.

3 Ennakkolausunnot

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman pohjalta saatiin lausunto Vammaisneuvostolta. Kaavaluonnoksesta saatiin ennakkolausunnot V-S Aluepelastuslaitokselta, Vapaa-aika-toimialan museopalveluilta ja Turku Energia Sähköverkot Oy:ltä.

Lausunnot on esitetty tässä tiivistettyinä:

Lausunto, Vammaisneuvosto 27.8.2020

Vammaisneuvosto kertoo, että yksittäinen rakennus tai ympäristö liikenneyhteyksineen on esteetön ja saavutettava silloin, kun rakennuksen kaikkiin tiloihin ja kerrostasoihin on helppo päästä. Lisäksi rakennus tai ympäristö on kaikille käyttäjille miellyttävä, turvallinen ja toimiva. Rakennuksessa olevat tilat ovat mahdollisimman loogisia ja helppokäyttöisiä. Vammaisneuvosto antaa lisäksi hyviä ohjeita esteettömän ja saavutettavan rakennuksen suunnittelussa huomioon otettavista seikoista.

Vammaisneuvosto katsoo, että esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumiseksi hankkeen suunnittelijoiden tulee olla koko projektin ajan yhteistyössä Turun seudun esteettömyysasiamiehen kanssa ja, että vuonna 2021 käyttöön otettava Turun kaupungin esteettömyysohjeistusta käytetään suunnittelussa pääasiallisena ohjenuorana.

Kaavoituksen vastine:

Esteettömyyden huomioon ottaminen kuuluu olennaisena osana rakennussuunnitteluun ja asiat tarkastetaan rakennusluvan yhteydessä. Rakennussuunnittelijoita kehoitetaan olemaan yhteydessä Turun seudun esteettömyysasiamiehen suunnittelun edetessä.

Lausunto, V-S Aluepelastuslaitos, 30.11.2020

Lausuntopyyntöissä esitetyt asiat liittyvät pelastuslaitosta enemmän rakennusvalvonnan toimivaltaan.

Pelastuslain (379/2011) mukaan

- rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin.
- pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista
- pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon
- rakennus on suunniteltu turvalliseksi

Rakennuksen poistumisturvallisuudelle asetetut olennaiset tekniset vaatimukset täyttyvät, jos rakennus suunnitellaan ja rakennetaan noudattaen asetuksessa esitettyjä luokkia ja lukuarvoja. Paloturvallisuus voidaan osoittaa myös perustuen oletettuun palonkehitykseen. Asetuksessa rakennusten paloturvallisuudesta (848/2017) on luku poistumisesta palon sattuessa. Poistumisreitit toteuttamista palomuurin lävitse ei pidetä mahdollisena ratkaisuna.

Pelastustie on ajoyhteys, jota käyttäen hälytysajoneuvot pääsevät riittävän lähelle rakennusta. Pelastustiejärjestelyt osoitetaan rakennusluvan yhteydessä.

Pelastuslaitos antaa lausunnon kaavaan tarvittaessa ehdotusvaiheen aineiston perusteella.

Kaavoituksen vastine:

Kaavoitus neuvottelee kaavasta rakennusvalvonnan kanssa. Rakennusten suunnittelijat esittävät paloturvallisuuteen ja rakennuksesta poistumiseen liittyvät ominaisuudet rakennusluvan yhteydessä.

Lausunto (luonnoksesta) Vapaa-aikatoimiala, museopalvelut 18.12.2020

Rakennettu ympäristö

Vanhojen makasiinikortteleiden paikalle 1960-luvulla rakennetut Teatteri (Helmer Stenros ja Risto-Veikko Luukkonen 1962), Virastotalo (Stenros-Luukkonen 1967) ja Wäinö Aaltosen museo (Arkkitehtitoimisto Irma ja Matti Aaltonen 1967) muodostavat Itsenäisyydenaukion ympärille kiertyvän kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti erittäin arvokkaan julkisten rakennusten monumentaalikokonaisuuden. Aukio liittyy teatterin ja virastotalon alkuperäiseen kokonaissommitelmaan ja sillä on turkulaisille myös erityistä symboli- ja tunnearvoa, sillä se nimettiin Suomen 50-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Itsenäisyydenaukioksi.

Kaupungin päätös sijoittaa konserttitalo Itsenäisyydenaukion paikalle on ristiriidassa voimassa olevan, vuonna 2013 voimaan tulleen asemakaavan suojelumerkinnän VP/s (kaupunkikuvallisesti arvokas puisto) kanssa. Uutta konserttitaloa ei ole mahdollista sijoittaa alueelle hävittämättä olemassa olevien rakennusten kaupunkikuvallista asemaa ja tarvelemättä niiden yhdessä muodostaman kokonaisuuden kaupunkirakennustaiteellista erityisyyttä.

Asemakaavanmuutosta varten laadittu Kulttuuriympäristöselvitys (Kaupunkiympäristötoimiala/Kaupunkisuunnittelu) on kattava, perusteellinen ja avaa ansiokkaasti aluekokonaisuuden kulttuurihistorialliset arvoperusteet.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavaan liittyvänä selvityksenä Itsenäisyydenpuistossa ja sen viereisellä jalkakäytävällä tehtiin arkeologinen maatutkaus ja koekuopitus. Tavoitteena oli selvittää, oliko muuttuvan maankäytön alueella säilynyt osia muinaisjäänneksestä Makasiiniranta (Mj.rek. 1000039130). Kartta-analyysin perusteella jokirannan ja nykyisen puiston välisellä alueella on ollut (1743) varastomakasiineja, lastauspaikka ja kulkureitti/tie.

Muuttuvan maankäytön alueella ei havaittu merkkejä muinaisjäänneksestä. Puistossa oli pääasiassa nuoria täyttökerroksia ja 1800-luvun lopun rakennusten perustusten jäännöksiä. Kaavaan merkityllä konserttitalon rakennusalueella tehdyt arkeologiset selvitykset ovat riittävät, eikä jatkotutkimuksia tai sm-suojelumerkintöjä sillä kohdalla ole tarpeen tehdä.

Muinaisjäänneistä saattaa kuitenkin olla säilyneenä Rantakadun ajoradalla ja jokiranta-töyryssä, jotka ovat osa kaavamuutosaluetta. Näillä alueilla ei edellytetty arkeologista selvitystä, koska kyseessä ei ole muuttuvan maankäytön alue. Mikäli kaavamuu- tosten toteutus, alueelle tulee tehdä sm-merkintä ja kaavamääräys: Muinaismuistolaiilla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänne. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on hyvissä ajoin ennen toteutusta pyydyttävä alueellisen vastuumuseon lausunto.

Turun museokeskuksen kanta

Turun museokeskus katsoo, ettei kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas Itsenäisyydenaukio sovellu uuden konserttitalon paikaksi. Asemakaavaluonnos, jonka tavoitteena on mahdollistaa alueen modernistisia arvorakennuksia yhdistävän puiston ja monumentaaliaukion korvaaminen uudisrakentamisella, on ristiriidassa Kaupunkiympäristötoimialan asemakaavanmuutosta varten tehdyn Kulttuuriympäristöselvityksen johtopäätösten kanssa. Myös Wäinö Aaltosen museolla on laajennussuunnitelmia, jotka tulevat toteutuessaan vaikuttamaan alueen täydentymiseen.

Muuttuvan maankäytön alueella tehdyt arkeologiset sekä kulttuuriympäristöä koskevat perusselvitykset ovat riittävät.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.4.2020 § 142, että Turun uuden konserttitalon sijaintipaikaksi valitaan Itsenäisyydenaukio. Konserttitalon sijaintia tutkittiin useaan eri paikkaan ja valinnassa käytettiin taloudellista, toiminnallista ja kaupunkikehityksellistä harkintaa. Kriteereinä otettiin huomioon kaupunkikuvalliset vaikutukset, saavutettavuus, rakentamiskelpoisuus, investointihankkeen nettokustannukset, kytkentä kaupunginvaltuuston hyväksymiin visiolinjauksiin ja riskiarviot investointikustannusten ja hankekaik- taulujen pitävyyden osalta.

Alustavien vertailuselvitysten perusteella sijainnin kriteerivaatimukset heikoimmin täyttä- neet kohteet päätettiin jättää pois päävaihtoehtojen joukosta. Näitä olivat Linnanniemi, Kauppahallin kortteli, Kupittaaan siirtolapuutarhan alue, Artukainen ja Martinsillan kolmio.

Kiinnostavimpina sijaintivaihtoehtoina vertailtiin Ratapihaa, Aurajoen itärannan ”Hämä- häkkitorintia” ja Itsenäisyydenaukiota, joita viimeksi mainittu valittiin.

Vaikka Ratapihan sijaintivaihtoehto tarjoaisi toiminnallisia ja resurssien käyttöön liittyviä synergiaetuja monitoimiareenan, kongressihotellin, kokoustilojen, elämyskeskuksen ja Logomon suuntaan ratapihasta luovuttiin mm. siksi, että hankkeessa nähtiin taloudellisia riskejä tontin rakentamiskelpoiseksi saattamisessa ja hankkeen aikataulutuksessa. Au- rajoen itärannan kahdelle sijaintivaihtoehdolle löytyy paljon yhteisiä ominaisuuksia,

mutta myös merkittäviä eroja. Konserttitalo on luontevasti sijoitettavissa Hämähäkkiton-
tulle, mutta alue ei ole kuitenkaan kooltaan riittävä ilman lisälouhintaa ja kovin paljon peli-
varaa esimerkiksi toiminnallisesti erilaisille suunnitteluvaihtoehdoille sijainti ei tarjota.

Sijoituspaikkojen vertailu on luettavissa kaupunginhallituksen pöytäkirjasta 6.4.2020 §
142.

Tuleva konserttitalo muuttaa kaupunkikuvaa Itsenäisyydenaukiolla ja tuo siihen uuden
kaikkien kansalaisten käyttöön tulevan kulttuurirakennuksen. Hyvällä suunnittelulla uusi
rakennus on mahdollista sovittaa olemassa oleviin rakennuksiin. Siitä onnistuneena esi-
merkkinä on teatterin laajennus. Itsenäisyydenaukio jää paikalle nykyiseen puistoon ver-
rattuna toisenlaisena rakennettuna kaupunkitilana, eikä sen symboliarvo katoa. itsenäi-
syyttä voidaan kunnioittaa myös musiikin keinoin.

Lausunto, Turku Energia Sähköverkot Oy 26.1.2021

Turku Energia Sähköverkot Oy:n (TESV) olemassa olevan muuntamotilan, jolle on kaa-
valuonnoksessa merkitty muu-alue, osalta tulee huomioida, että kiinteistössä tehtävistä
muutostöistä tulee hyväksyttävä TESV:llä, jotta kulkuyhteys muuntamolle ja muuntamon
ilmanvaihto- sekä paineenpurkausratkaisut säilyvät vaatimusten mukaisina.

Sekä YY-2 että LPA-1 kortteleiden osalta muuntamotilavarauksen teksti tulee muuttaa
muotoon: "Turku Energia Sähköverkot Oy:llä on oikeus sijoittaa sähkönjakelun muunta-
motila rakennuksen sisälle parhaaksi katsomallaan tavalla. Muuntamotilan sisämitat
ovat maksimissään 5 x 5 metriä ja ensisijaisesti muuntamotila sijoitetaan maantasoon
rakennuksen ulkoseinään rajautuen. Ovelle tulee olla pääsy kuorma-autolla. Muuntamo-
tilan vaatimat erilliset ilmanvaihto- ja paineenpurkausratkaisut toteutetaan osana kiinteis-
tön rakentamista."

Lähtökohtaisesti kaikki olemassa olevaan muuntamoon kytkeytyvät kaapelit säilytetään
nykyisessä sijainnissaan (luonnoksessa merkitty johtoalue). Tämän lisäksi on huomioi-
tava TESV:n keski- ja pienjännitekaapelit, jotka kulkevat katualueella Samppalinnanka-
dun suuntaisesti Volter Kilven kadun sekä Neitsytpolun suuntaan ja jäänevät maanalai-
sen pysäköintitilan (ma-2) rakentamisen tielle. Kaikista johtosiirroista tulee olla hyvissä
ajoin (4-6 kk etukäteen) TESV:iin yhteydessä ja kaapeleille tulee löytyä korvaavat reitit,
joihin uudet kaapelit on rakennettavissa ennen vanhojen poistoa. Siirroista koituvista
kustannuksista vastaa siirtotarpeen esittäjä. Em. kaapelit on esitetty liitekuvassa.

Kaavoituksen vastine:

Olemassa oleva muuntamo joudutaan siirtämään, koska se osuu teatterin ja konserttita-
lon yhteyden kannalta hankalaan paikkaan, eikä kulkuyhteyttä muuntamolle saada jär-
jestettyä vaatimusten mukaiseksi. Ratkaisua muuntamoiden sijoittelusta on etsitty yh-
dessä Turku Energian kanssa 11.11.2021 pidetyssä neuvottelussa. Ratkaisuna on kah-
den puistomuuntamon sijoittaminen Samppalinnankadun ja Paavo Nurmen puistotien
varteen.

4 Yleisötilaisuus, muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)

Yleisötilaisuus järjestettiin keskiviikkona 15.12.2021 klo 18-20 teams- kokouksena.
Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Heikki Lehtonen Turkuseurasta. Turun kaupunkikehi-
tysjohtaja Timo Hintsanen kertoi konserttitalohankkeen taustoista, kaavoitusarkkitehti
Paula Aantaa Turun kaupungin kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudesta esitteli
kaavan ja kaavaprosessin, liikennesuunnitteluinsinööri Maija Norava Turun kaupungin
kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudesta kertoi kaavan vaikutuksesta liikenteeseen,

Tuomas Silvennoinen PES-Arkkitehdit Oy:stä esitteli Harmoniaryhmittymän ehdotussuunnitelman uudeksi konserttitaloksi. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 47 henkilöä, joista 8 kuului tilaisuuden järjestäjiin.

Tilaisuudessa kyseltiin esteettömyydestä, pysäköintilaitoksen muodosta ja korkeudesta, ja liikenteen sujuvuudesta (bussien nykylinjat ja palvelulinja palvelemaan taloa), konserttitalon ja teatterin ja virastotalon synergiaeduista ja kaava-aineiston saatavuudesta ruotsiksi.

Esteettömyys on nykymääräysten mukaan olennainen osa rakennussuunnittelua ja sen toteutuminen tarkistetaan rakennusluvan ja valvonnan yhteydessä. Pysäköintilaitos on uuden kaavan mukaan mahdollista rakentaa Samppalinnankadun puolelta 3-kerroksiseksi ja Kulttuurikujan puolelta 4-kerroksiseksi. Bussireitit ja aikataulut suunnittelee Turun seudun joukkoliikenne Föli. Teatterin ja konserttitalon 1. kerroksen aulatilojen välille on mahdollista tehdä sisäkulkuyhteys, jolloin yhteisiä tilaisuuksia voidaan järjestää. Sisäyhteys virastotalon kellarikerrokseen on myös mahdollinen. Kaavasta voi kysyä ruotsiksi ottamalla yhteyttä kaavan valmistelijaan sähköpostitse.

5 Kaavaehdotuksen lausunnot, muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)

Asemakaavanmuutosehdotuksesta pyydettiin lausunnot 17.1.2022 mennessä. Lausunnot (yhteensä 6 kpl) saatiin Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden museopalveluilta, Turku Energia Sähköverkot Oy:ltä, Turku Energia Kaukolämpö Oy:ltä, Turun Vesihuolto Oy:ltä, Varsinais-Suomen aluepelastuslaitokselta ja Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Museovirasto ilmoitti, että Museoviraston ja alueellisen vastuumuseon välisen työnjaon mukaisesti Turun museokeskus vastaa lausunnon antamisesta. Varsinais-Suomen liitto ilmoitti, ettei sillä ole aihetta lausua konserttitalon kaavasta. Telia Finland Oyj:ltä ei saatu lausuntoa.

Kaavaehdotuksesta on neuvoteltu kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja tonttipalveluiden kanssa.

Lausunnot on seuraavassa esitetty tiivistettyinä:

Turku Energia Kaukolämpö 17.11.2021

Uusi konserttitalo aiheuttaa johtosiirtoja Turku Energian kaukolämmölle ja kaukojäähdytyksellä. Liitteissä uudet johdot ja reitit. Uuden konserttitalon osuudeksi johtosiirroista jää arviolta noin 20 000 €. Summa on alustava budjettihinta.

Kaavoituksen vastine:

Kaukolämpö siirretään Itsenäisyydenaukiolta Paavo Nurmen puistotielle ja Samppalinnankadulle. Virastotalon läpi nyt menevä linja poistuu. Katualueille ei merkitä johtovarausta.

Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos 30.12.2021:

Pelastuslaitos on antanut hankkeeseen lausunnon 30.11.2020, jossa on pyydetty kiinnittämään huomiota kaavasunnittelussa siihen, että rakennussuunnittelussa voidaan edetä ongelmitta lainsäädännön mukaisilla ratkaisuilla.

Pelastusyksiköllä operointi tulee olla mahdollista kaava-alueella tulipalo tai muussa äkillisessä onnettomuustilanteessa. Katualueiden alle rakennettavien tilojen ja yhdyskäytävien

vien on lähtökohtaisesti kestävä pelastusajoneuvojen paino ja nostolavakaluston tukipisteiden pistekuormat. Olemassa olevien rakennusten pelastustie ja nostopaikat on selvitettävä.

Kaavoituksen pohjalta suoritettavassa kunnallistekniikan suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava pelastuslain edellyttämät sammutusvesitarpeet. Sammutusvesitarpeesta on laadittu sammutusvesisuunnitelma yhteistyössä alueen kuntien ja vesihuoltolaitosten kanssa.

Kaavoituksen vastine:

Rakennusten suunnittelijat esittävät paloturvallisuuteen ja rakennuksesta poistumiseen liittyvät ominaisuudet rakennusluvan yhteydessä. LPA-1 korttelin ja YY-2 korttelin kaavamääräyksiin on merkitty velvoite kulkurasitteesta viereisten kortteleiden poistumisteitä varten. Yleisissä määräyksissä on lause: korttelialueiden välisellä rajalla olevaan seinään saa tehdä aukkoja edellyttäen, että henkilö- ja paloturvallisuudesta huolehditaan hyväksyttävillä järjestelyillä. Tällä mahdollistetaan teatterin ja konserttitalon aulatilojen välinen yhteys. Yleisiin kaavamääräyksiin lisätään: *Katualueiden alle rakennettavien tilojen ja yhdyskäytävien on kestävä pelastusajoneuvojen paino ja nostolavakaluston tukipisteiden pistekuormat.*

Virastotalo ja Teatteri ovat suurimmalta osin katujen ympäröimiä ja pelastautuminen onnistuu niiden kautta. Kaavalla muutetaan olemassa olevaa tilannetta teatterin ja konserttitalon välisen yhdyskäytävän kohdalla. Tulevan pysäköintilaitoksen kohdalla on pysäköintikenttä, jonne pääsee autohallin läpi vain henkilöautolla. Aleksis Kiven aukiolle ja Volter Kilven kadun päähän on merkitty teatterin pelastustiet. Virastotalon nostopaikat ovat pääsisäänkäynnin edessä Kulttuurikujalla ja takasisäänkäynnin edessä Samppalinankadulla. Uudet nostopaikat esitetään rakennusluvan yhteydessä. Pelastustoimen vedenotto pisteet huomioidaan vesi- ja viemärisuunnitelmissa.

Turun Vesihuolto Oy 12.1.2022

Asemakaavanmuutosehdotusalueelle on Turun Vesihuolto Oy:n verkostoja sekä kaupungin hulevesiviemäreitä. Niitä ei saa jättää miltään osin rakennusten, rakenteiden, laitteiden tms. alle.

Verkostojen siirrot pitää tehdä hyvissä ajoin, ennen rakennustöiden aloittamista ja siirtosuunnitelmat tulee hyväksyttävä ennen rakennustöiden aloittamista Turun Vesihuolto Oy:llä.

Kaikki verkostojen siirrosta aiheutuvat suunnittelu- ja rakentamiskustannukset jäävät kokonaisuudessaan Uuden konserttitalon rakennuttajan maksettavaksi.

Kaavoituksen vastine:

Virastotalon jätevedet ja Kulttuurikujan hulevedet menevät nykytilanteessakin olemassa olevan autohallin läpi. Yhdyskäytävä teatteriin muuttaa tilannetta vain n. 10 m:n matkalla. Perustusten suunnittelussa otetaan huomioon viemärit ja niiden huoltomahdollisuus. Mikäli viemärit käännettäisiin Kulttuurikujaa pitkin Paavo Nurmen puistotielle, jouduttaisiin vedet pumppaamaan vastamäkeen. Lisäksi pitäisi rakentaa uusi hulevesiviemäri myös Paavo Nurmen puistotielle Aurajokeen asti ulottuvaksi. Näistä syntyisi huomattavia kustannuksia.

Turku Energia Sähköverkot Oy 17.1.2022

Turku Energia Sähköverkot Oy:n lausunnon mukaan kaavaselostuksen kappaletta 5.6.6 Vaikutukset tekniseen huoltoon tulee täydentää seuraavilla sähköverkon kannalta tärkeillä asioilla:

- Virastotalon, maauimalan, Biologisen museon ja Aurajoen rannan sähkönsyöttöä palveleva kiinteistömuuntamo kaapelointeinen puretaan ja korvataan kahdella puistomuuntamolla, joiden avulla toteutetaan sähkönsyöttö myös suunniteltuun konserttitaloon ja pysäköintilaitokseen. Puistomuuntamoille tulee löytyä paikat Samppalinnankadun varrelta luolan suulta sekä Wäinö Aaltosen museon takaa / Paavo Nurmen puistotien varresta ja niiden rakentaminen tulee olla mahdollista ennen nykyisen kiinteistömuuntamon purkua. Toteutettavat muuntamokopit saattavat olla suurempia kuin yleisesti käytössä olevat, jotta alueen sähkönsyöttö voidaan varmasti taata.
- Virastotalon edustalle Samppalinnankadun varteen tulee voida sijoittaa sähkönjake-lun jakokaappi.
- Yllä mainittujen puistomuuntamoiden ja jakokaapin suuntaa antava sijainti kaavakartalla on esitetty liitekuvassa, joka tulee mahdollisuuksien mukaan liittää kaavaselostukseen kuvaksi.
- Turku Energia Sähköverkot Oy:n nykyisen kiinteistömuuntamon siirrosta sekä Samppalinnankadun alle suunnitellun pysäköintilaitoksen rakentamisesta johtuvat sähköverkon siirrot tulee tilata hyvissä ajoin etukäteen (9–12 kk). Siirroista aiheutuvista kustannuksista vastaa siirtotarpeen esittäjä.

Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä tulee muuttaa ma-2 -alueen kuvauksen osalta muotoon "Turku Energia Sähköverkot Oy:llä on oikeus sijoittaa keski- ja pienjännitekaapeleita palosuojatussa kaapelihyllyssä rakennuksen sisälle parhaaksi katsomallaan tavalla."

Kaavoituksen vastine:

Kaavaselostuksen kohtaan 5.6.6 Vaikutukset tekniseen huoltoon lisätään teksti:

- Virastotalon, maauimalan, Biologisen museon ja Aurajoen rannan sähkönsyöttöä palveleva kiinteistömuuntamo kaapelointeinen puretaan ja korvataan kahdella puistomuuntamolla, joiden avulla toteutetaan sähkönsyöttö myös suunniteltuun konserttitaloon ja pysäköintilaitokseen. Puistomuuntamoille tulee löytyä paikat Samppalinnankadun varrelta luolan suulta sekä Wäinö Aaltosen museon takaa / Paavo Nurmen puistotien varresta ja niiden rakentaminen tulee olla mahdollista ennen nykyisen kiinteistömuuntamon purkua. Toteutettavat muuntamokopit saattavat olla suurempia kuin yleisesti käytössä olevat, jotta alueen sähkönsyöttö voidaan varmasti taata.
- Virastotalon edustalle Samppalinnankadun varteen tulee voida sijoittaa sähkönjake-lun jakokaappi.
- Turku Energia Sähköverkot Oy:n nykyisen kiinteistömuuntamon siirrosta sekä Samppalinnankadun alle suunnitellun pysäköintilaitoksen rakentamisesta johtuvat sähköverkon siirrot tulee tilata hyvissä ajoin etukäteen (9–12 kk). Siirroista aiheutuvista kustannuksista vastaa siirtotarpeen esittäjä.

Kaavaselostuksen kohtaan 5.6.6 Vaikutukset tekniseen huoltoon lisätään liitekuva, josta ilmenee suunniteltujen muuntamoiden ja jakokaapin paikat.

Kaavakarttaan muutetaan ma-2 merkintä muotoon: Turku Energia Sähköverkot Oy:llä on oikeus sijoittaa *keski- ja pienjännitekaapeleita* palosuojatussa kaapelihyllyssä rakennuksen sisälle parhaaksi katsomallaan tavalla.

Vapaa-aika, museopalvelut 17.1.2022

Museokeskus on lausunut kaavamuutosluonnoksesta 18.12.2020.

Lausunnossa museokeskus on alueen kulttuuriympäristöselvitykseen vedoten arvioinut, että konserttitaloa ei ole mahdollista sovittaa alueelle heikentämättä olevien rakennusten (kaupunginteatteri, virastotalo ja Wäinö Aaltosen museo) kaupunkikuvallista asemaa ja tarvelemättä niiden muodostaman kokonaisuuden kaupunkirakennustaiteellista erityisyyttä. Tämän perusteella museokeskus on todennut, että Itsenäisyydenaukio ei sovellu uuden konserttitalon paikaksi.

Turun museokeskus, Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntoon seuraavan:

Mikäli konserttitalo kuitenkin päätetään sijoittaa Itsenäisyydenaukiolle, on kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön arvot otettava huomioon. Erittäin arvokas ympäristö edellyttää, että konserttitalon toteutus on loppuun asti huoliteltua. Kaavamuutoksen on varmistettava hankkeelle tiukat reunaehdot. Museokeskus katsoo, että rakennuksen suurimpaan sallittuun korkeuteen on kaavamuutoksessa kiinnitettävä vielä huomiota. Asemakaavaan ei tule jättää tarpeettoman paljoa joustonvaraa konserttitalon suunniteltuihin mittoihin nähden. Ilmastointilaitteet ym. talotekniikka tulee sijoittaa vesikattopinnan alle. Muutoin on riskinä, että havainnekuviissa esitelty muotokieli heikentyy tai rakennus erottuu ympäristöstään suhteettoman massiivisena.

Alueen suunnittelussa tulee muistaa, että Turun kaupungin taidemuseo WAMilla on laajennussuunnitelmia, jotka toteutuessaan vaikuttavat mm. logistiikkaan. Museokeskus muistuttaa myös, että Itsenäisyydenaukiolla sijaitseville taideteoksille on löydettävä kaupungista uudet sijoituspaikat.

Kaupunginteatterin ja virastotalon osalta suojelumääräykset ovat kaavaehdotuksessa asianmukaiset ja huomioivat myös arvokaiden sisätilojen säilyttämisen. Arkeologista kulttuuriperintöä koskevat kaavamerkinnät- ja määräykset ovat kaavaehdotuksessa kunnossa.

Kaavoituksen vastine:

Itsenäisyydenaukion valintaa konserttitalon sijoituspaikaksi on selvitetty kohdassa 3 ennakolausunnot. Konserttitalolle on valittu arvokas paikka kaupungin keskustassa muiden kulttuurirakennusten yhteydestä. Uusi konserttitalo ei heikennä kaupunginteatterin ja Wäinö Aaltosen museon kaupunkikuvallista asemaa jokimaisemassa, mutta muuttaa kyllä kaupunkikuvaa ja naapurirakennuksista avautuvia näkymiä erilaisiksi. Näin tapahtuu aina kun rakennetaan uutta. Virastotalon huolellisesti suunniteltu, jyrkät ja raskaan oloinen rakennusmassa jää taka-alalle. Virastotalo poikkeaa huomattavasti Wäinö Aaltosen museon mittakaavasta.

Harmonia-ehdotuksen mukainen toteutus muodollisesti kaartuvin piirtein ei etsi arkkitehtonista suoraa yhteyttä ympäröiviin rakennuksiin, vaan tuo modernin sympaattisen lisän katukuvaan. Rakennusmassan reunojen korkeusasema laskeutuu lähelle teatterilämpöpöydän korkeutta ja julkisivujen materiaalit sopuvat ympäristöön. Korttelin YY-2 määräyksissä edellytetään, että uudisrakentamisen tulee täydentää saman korttelin suojeltavia rakennuksia arvokkaalla tavalla ja että pääasiallisena julkisivumateriaalina tulee käyttää kuparia tai muuta saman korttelin rakennuksiin sopivaa materiaalia. Konserttitalo päämassan korkeuteen on varattu alustavaan suunnitelmaan +34.6 nähden varaa 2,4 m varaa, koska halutaan varmistaa akustisen ratkaisun onnistuminen ja saada mahdolliset aurinkopaneelit tai muu tekniikka piiloon. Kaavamääräykseen YY-2 lisätään: *Rakennuksen arkkitehtuurin ja rakentamisen laadun tulee olla korkeatasoista. Ilmanvaihtokonehuoneiden ja -laitteiden tulee soveltua julkisivujen ja vesikaton yleiseen arkkitehtuuriin ja ilmeeseen ja ne tulee integroida rakennusmassaan. Laitteet eivät saa ylittää rakennuksen ylintä vesikattokorkeutta.*

WAM- hankesuunnitelman mukaan tehtävä museon laajennus kasvattaa vain huoltotien leveyden verran museon korttelia, eikä sen vaikutus ympäristöön ole merkittävä. Uusi huoltotie museon lastaustiloihin asettuu suoraan kulttuurikujaa vastapäätä, mikä helpottaa molempien uudisrakennusten huoltoliikenteen operointia.

Pronssiveistos Soihtu (Terho Sakki, 1975) sopii hyvin kulttuurirakennusten pelkistettyyn arkkitehtuuriin ja sille on ajateltu paikka teatterin ja konserttitalon väliin jäävän aukion ylätasanteelta. Adolf Ehrnrooth muistomerkki voidaan mahdollisesti siirtää kasarmialueelle Tuomaanpuistoon, jossa on muitakin sotilaallisia muistomerkkejä: Pronssipatsas Rumpalit (Porin rykmentin muistomerkki), Niilo Savia 1966 ja graniittipatsas Lotta Svärd, Nina Sailo 1985. Paikka soveltuu seppeleenlaskuun, sillä pääsy sinne on esteetön ja autolla pääsee lähelle. Carro Celeste, ”Taivaallinen vaunu” Mariella Bettineschi, 1994 on hankittu osana Pro Cultura -säätiön Turku – eurooppalainen kuvanveistokaupunki -ympäristötaideprojektia. Tämä käsitteellinen taideteos sopii parhaiten jonkin keskustapuis-ton rinteeseen. Mahdollisia paikkoja ovat joenranta Agricolankadun kohdalla ja Kakolanmäki.

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY-keskus) 17.1.2022

ELY-keskus viittaa maakuntakaavan määräyksiin, jossa suunnittelualue on kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta tärkeää aluetta. Maakuntakaavassa teatterin ja virastotalon kokonaisuus, johon liittyy myös Wäinö Aaltosen museo ja Urheilupuisto, on osoitettu Turun keskustan suojeltavana rakennetun ympäristön kokonaisuutena. Voimassa olevassa yleiskaavassa alue kuuluu Kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti, maisemallisesti tai luonnontilallisesti arvokkaaseen alueen osaan, jolla muutokset tulee tehdä niin, että alueen ominaispiirteitä ei turmella. Vireillä olevassa yleiskaavassa 2029 alue kuuluu arvokkaaseen maisema-alueeseen (ma-2). Lisäksi virastotalo ja teatteri on merkitty arvokkaiksi rakennuksiksi, jotka on suojeltu asemakaavalla.

Edelleen ELY-keskus viittaa kaavatyön yhteydessä laadittuun kulttuuriympäristöselvitykseen, jossa kuvataan Itsenäisyydenaukiota aikakautensa huomattavimpana kulttuuriympäristönä ja koko modernistisen arkkitehtuurin merkittävimpänä kokonaisuutena Turussa.

Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että kaupunkikuvan lisäksi nykyisiä rakennuksia suunniteltaessa oleellinen osa arkkitehtuuria ovat olleet myös näkymät teatterin lämpiöstä sekä virastotalon ravintola- ja auditoriotiloista aurajokimaisemaan ja puistoon. Vuoden 2013 asemakaavassa Itsenäisyydenaukio on osana kokonaisuutta perustellusti osoitettu merkinnällä VP/s, kaupunkikuvallisesti arvokas puisto. Lisäksi Itsenäisyydenaukiolla oleva terassirakenteen portaat on merkitty suojeltava rakenne -merkinnällä nykyisessä asemakaavassa.

Kaavamuutoksen myötä kokonaisuuden luonne muuttuu huomattavasti, eikä ratkaisu vaali alueen ominaisluonnetta. Paikka on ahdas ja erittäin haastava. ELY-keskus katsoo, että uudisrakennusta ei ole mahdollista sijoittaa alueelle ilman, että olevien rakennusten kaupunkikuvallinen asema häviää. Uudisrakennus muun muassa alkaa visuaalisesti kilpailemaan teatterin kanssa sekä tulee mittakaavallisesti huomattavasti pienemmän Wäinö Aaltosen museon viereen. Kulttuuriympäristöselvitys ei tue uudisrakennuksen sijoittamista Itsenäisyydenaukiolle maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Edellä olevat seikat eivät kulttuuriympäristön ja kaupunkikuvan näkökulmasta siten puolla konserttitalon sijoittamista ehdotetulle paikalle.

Puistoalueet

Virastotalon lounaispuolella oleva vuoden 1934 asemakaava on vanhentunut ja se on tarpeen päivittää. Sen liittäminen kaavamuutoksen alueeseen ja kaavoittaminen puistoksi olisi ollut perusteltua Itsenäisyydenaukion poistuessa ja myös kaupunkikuvan kannalta.

Kaavaselostuksessa on arvioitu muun muassa vaikutuksia viheralueiden riittävyteen ja todettu Itsenäisyydenaukion puiston käytön viheralueena olevan melko vähäistä. Itsenäisyydenaukion käyttöä ja toimivuutta virkistykseen olisi niin halutessa mahdollista lisätä. Puisto muuttuu käytännössä kaavamuutoksen myötä täysin rakennetuksi alueeksi. Kaavamääräyksissä edellytetty uusien puiden istuttaminen toteuttaa kompensaaation hyvin hitaasti.

ELY-keskus pitää hyvänä, että asemakaavaan on lisätty pyöräpysäköinnin toteutusvelvoite. Velvoitetta olisi hyvä tarkentaa, jotta pyöräpysäköintipaikat toteutuvat laadukkaina ja turvallisina ja kaikki pyöräpysäköintipaikat varustetaan runkolukittavalla pyörätelineellä.

Kaavoituksen vastine:

Konserttitalolle on valittu arvokas paikka kaupungin keskustassa muiden kulttuurirakennusten yhteydestä käyttäen taloudellista, toiminnallista ja kaupunkikehityksellistä harkintaa. Kaavamääräyksillä on pyritty sovittamaan konserttitalo kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta tärkeää alueeseen. Kaavan määräyksiin mukaan tehty ehdotussuunnitelma osoittaa, että uudisrakennus istuu luontevasti arvorakennusten riviin ja on mahdollista toteuttaa ympäristöä turmelematta. Useat muutkin kulttuurirakennukset sijaitsevat ja ovat olennainen osa Kansallista kaupunkipuistoa ja arvokasta maisema-aluetta. Aluetta ei ole luokiteltu RKY-alueeksi.

Kaavassa on otettu huomioon tärkeiden näkymien säilyminen teatterin lämpiöstä sekä virastotalon ravintola- ja auditoriotiloista Aurajokimaisemaan, joskin aiempaa rajatumpana. Puiston sijaan teatterista ja virastotalon auditoriosta avautuu näkymä konserttitalon lämpiöön ja rakennusten väliin jäävälle aukiolle.

Kaavamääräyksillä rajoitetaan konserttitalon joenpuoleisen julkisivun korkeutta ja sallitaan uloke teatterin tapaan, jotta konserttitalo ei vaikuta liian massiiviselta. Korkeat saliosat nousevat julkisivupinnasta sisäänvedettyinä. Wäinö Aaltosen museo on mittakaavallisesti ja julkisivumateriaaliltaan poikkeava jo nykytilanteessa.

Virastotalon lounaispuolella oleva vuoden 1934 asemakaava on tarkoitus päivittää Wäinö Aaltosen museon kaavanmuutoksen yhteydessä, jonka valmistuminen on kaavailtu vuodelle 2023. Museon peruskorjauksesta ja laajennuksesta on tekeillä hanke-suunnitelma, jonka mukainen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta. Museon laajennus kasvattaa vain huoltotien leveyden verran museon korttelia, eikä sen vaikutus ympäristöön ole merkittävä.

On totta, että kaavan mukainen rakentaminen muuttaa viheralueen rakennetuksi ympäristöksi, eivätkä istutukset katolla ja aukiolla täysin korvaa puistoa.

Kaava-alueen rakennukset täyttävät tontit lähes kokonaan ja asiakkaiden polkupyöräpaikat sijaitsevat katualueilla. Henkilökunnan pyöräsuojat ovat lukituissa tiloissa tai sisäpihoilla. Pyöräpysäköintiä koskeviin kaavamääräyksiin lisätään: Alueelle on rakennettava *esteettömästi saavutettavia*, säältä suojattuja polkupyöräpaikkoja vähintään xx kpl. *50 %:ssa paikoista on oltava runkolukittavat telineet.*

Rakennusvalvonnan kommenttien perusteella kaavamääräyksiä muutettiin tai kaavamääräyksiin lisättiin:

YY-2 määräykseen lisättiin: *Rakennuksen katolla tulee olla julkinen tila. Rakennuksen arkkitehtuurin ja rakentamisen laadun tulee olla korkeatasoista. Rakennuksen joenpuoleisen katutason tulee avautua visuaalisesti julkiseen kaupunkitilaan.* Lisäksi saman määräyksen lause ”tontille on istutettava 7 puuta” muutettiin muotoon: *Lisäksi korttelialueelle on istutettava 7 puuta.*

Kortteliaukio määräykseen lisättiin: *Pysäköinti alueella ei ole sallittu lukuun ottamatta enintään kahta le-autopaikkaa.*

Viherkerrointa ei lisätty suojelluille rakennuksille, koska se edellyttäisi viherkaton tekemistä täyteen rakennetulla tontilla.

6 Kaavaehdotuksen nähtävillä olo (MRL 65 §), muutettu 2.2.2022 (lausunnot ja muistutukset)

Kaavanmuutosehdotus on nähtävillä asiakaspalvelussa Turku-Pisteessä ja kaupungin internetsivulla 13.12.2021-11.1.2022.

6.1 Yleistä muistutuksista

Asemakaavanmuutosehdotuksesta tehtiin 2 muistutusta. Muistutukset on seuraavassa esitetty tiivistettynä:

6.2 Muistutukset

Yksityishenkilö Raunistulantien varrelta 17.12.2021 ja 2.1.2022

Mielipiteen jättäjä pitää kävelymatkoja konserttitalolle useilta joukkoliikenteen reiteiltä ja keskustan pysäköintilaitoksista liian pitkinä ja pyörällä saapumista hankalana konserttilaisuuteen pukeutumisen kannalta. Mielipiteen jättäjä pitää suunnitteilla olevaa 215 auto-paikan ja myös kaavan sallimaa 310 autopaikan pysäköintitaloa liian pienenä ja toivoo pysäköintilaitoksen laajentamista.

Kaavoituksen vastine:

Konserttitalo on kaupungin keskustassa sijaitsevana varsin hyvin saavutettava. Kestävien kulkutapojen, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuutta pyritään lisäämään liikenteen haittojen vähentämiseksi. Pysäköintilaitoksen laajentamista nykykaavan mukaan Itsenäisyydenaukion alle on pidetty teknisesti ja taloudellisesti erittäin haastavana. Sisääntulorampin järjestäminen sinne Paavo Nurmen puistotieltä johtaisi vaarallisiin liikennetähtäimisiin. Suunnitteilla oleva pysäköintilaitos ei käytä koko kaavan sallimaa laajuutta. Pysäköintilaitoksen laajentaminen Sappalinnankadun alle on mahdollista, mutta hintavaa louhinnan ja johtosiirtojen takia.

Senaatti-kiinteistöt 30.12. 2021

Senaatti-kiinteistöt on jättänyt kaavasta 31.8.2020 päivätyn mielipiteen luonnosvaiheessa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt on jättänyt 15.12.2020 kirjallisesti huomioita konserttitalon kilpailuun liittyen.

Muistutuksen mukaan virastotalo, kaupunginteatteri ja Wäinö Aaltosen museo muodostavat Itsenäisyydenaukion ympärille Turun keskustan merkittävimmän modernin monumentaaliympäristön valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Senaatti-kiinteistöt katsoo, että voittanut kilpailutyö antaa riittävällä tavalla tilaa ja arvoa myös edellä mainituille säilyville julkisille rakennuksille. Erityisesti pitkän näkymän säilyttäminen Virastotalon ja jokirannan välissä on positiivinen asia ja kyseinen rakentamiselta vapaa alue tulisi pitää mahdollisimman leveänä. Mainittu alue toimii laadukkaasti toteutettuna myös arvokkaana sisääntuloalueena Virastotalon suuntaan. Asemakaavassa pyöreiden rakennusten rakennusalat on osoitettu ohjeellisina, varsinaisen rakennusalan ollessa laajempi. Senaatti-kiinteistöt katsoo, että ohjeellisesta rakennusalaasta tulee voida joustaa

länteen päin, avointa tilaa supistavaan suuntaan, vain erittäin perustellusta ja painavasta syystä. Lisähuomiona todettakoon, että kilpailuehdotuksen mukainen rakennuksen ylin korko jää havainnekuvassa alle virastotalon ylimmän kerroksen koron (ylin kerros +35,2 m, vesikatto +38,2), mitä Senaatti pitää hyvänä asiana, ottaen huomioon Virastotalon suojellun statuksen. Tästä poiketen, kaavaehdotus sallii uudisrakentamisen nykyistä virastorakennuksen korkoa ylempäs. Senaatti ei kuitenkaan näe, että esitetyllä joustovaralla (+37 m) olisi merkittävää haittaa kokonaisuuden kannalta.

Yhteisten jalankulun reittien suunnittelusta jokirannalta Virastotalon suuntaan on huolehdittu suunnitelmassa hyvin, ja Senaatti pitää tärkeänä, että reittien ja istutettavien alueiden laadusta huolehditaan myös suunnittelun myöhemmissä vaiheissa alueen arvokkuuden edellyttämällä tavalla toiminnallisuus ja turvallisuus huomioiden. Jatkon osalta pyytäisimme huomioimaan erityisesti myös jalankulun turvallisen ja toimivan yhteyden pysäköintilaitokselta Virastotalon pääoville.

Senaattikiinteistöt huomauttaa, että Virastotalossa tapahtuvan viranomaistoiminnan erityisvaatimukset on otettava huomioon. Keskeytymätön pääsy esteettömästi myös työmaiden aikana Aurajoen puolelta sisäänkäynnille on turvattava. Liikuntaesteisten autoaikkojen säilyminen sisäänkäynnin läheisyydessä tulisi jatkossakin mahdollistaa. Virastotalon huolto-ovet ovat rakennuksen eteläpuolella. Tästä syystä on tärkeää, että Sampalinnankadun puoleinen ma-2 varaus ei ulotu virastotalon eteen.

Virastotalon perustamistaso on, ainakin osittain, louhittu kallioon huomattavasti vallitsevaa maantasoa alemmalle tasolle. Rakennuksen alle kertyy hulevettä, jonka poistoa varten rakennettu pumppausjärjestelmä on jatkuvasti käytössä. Virastotalon kellarissa on tärkeitä toimintoja. Rakennustyöt virastotalon läheisyydessä on suoritettava äärimmäistä varovaisuutta noudattaen, ja pohjaveden seurannan ja värinämittausten tulee kuulua työmaan toimintaan tehostetusti. Senaatti-kiinteistöt katsoo, että tästä hulevesien hallinnasta tulee määrätä myös asemakaavassa, ja kaavamääräyksiä tulee täydentää tältä osin.

Asemakaavan toteuttaminen edellyttäneen kunnallisteknisten johtojen ja putkien siirtämistä uusiin paikkoihin. Tällä hetkellä esim. virastotaloa palveleva kaukolämpöjohto kulkee konserttitalon tulevan tontin alueella. Toisaalta konserttitalon tontille jää osa Virastotaloa palvelevista johdoista. Senaatti-kiinteistöt huomauttaa, että asemakaavan toteuttamisen ja kunnallisteknisten johtosiirtojen kustannukset tulee osoittaa niiden aiheuttajalle. Näistä vastuurajoista tulisi näkemyksemme mukaan sopia erillisellä sopimuksella ennen asemakaavan hyväksymistä valtuustossa.

Senaatti-kiinteistöt pyytää tarkistamaan pysäköintilaitoksen rakennusoikeuden, jossa maanalaiset tasot on huomioitu. Alustavan näkemyksemme mukaan tehokkuusluvun tulisi olla vähintään $e=5,50$. Lisäksi muistuttaja esittää, että korkeusasemaa nostetaan metrillä +24 metriin, jotta saadaan tarvittava joustovara tehtyihin luonnoksiin nähden.

Asemakaavaehdotuksessa on määritetty pysäköintitontille viherkerroin 0,8. Arviomme mukaan vaatimus johtaa viherkaton toteuttamiseen, mikä ei ole tällä paikalla, jossa kattoa tuskin voi havaita, tarkoituksenmukaista.

Kaavoituksen vastine:

Kaavaehdotus ottaa huomioon virastotalon tarpeen saada jokinäkymiä. Rakennusalat on piirretty niin, että niissä on mukana jonkin verran suunnitteluvaraa. Massasta nousevien saliosien rajat on annettu ohjeellisena, koska suunnittelun edetessä koko voi hieman muuttua. Ohjeelliset alueet antavat kuitenkin hyvän kuvan tulevasta rakennuksesta. Tontin koon ja rakennuskustannusten takia rakennuksen koko on tarkoituksenmukaista pitää mahdollisimman pienenä. Konserttitalon päämassan korkeuteen on varattu alusta-

van suunnitelman korkeuden +34.6 lisäksi suunnitteluvaraa 2,4 m, koska halutaan varmistaa akustisen ratkaisun onnistuminen ja saada mahdolliset aurinkopaneelit tai muu tekniikka piiloon.

Jalankulun reitit ja tori- ja katualueet istutuksineen suunnitellaan tarkemmin piha- ja katusuunnitelmien yhteydessä. Kaava edellyttää, että rakenteet ja pinnat toteutetaan alueen kaupunkikuvallinen arvo huomioon ottaen korkeatasoisesti. Reitti pysäköintilaitokselta virastotalon pääovelle risteää väistämättä ajon virastotalon pysäköintiin, mutta liikennemäärät eivät ole suuria.

Kaavasta poistettiin luonnosvaiheen jälkeen maanalaisen pysäköinnin salliminen nykyistä laajempaan Kulttuurikujan alle Senaatin toiveesta, jotta pääsy virastotalon pääovelle turvataan. Myös Samppalinnankadun puoleinen ma-2 varaus pienennettiin siten, ettei se ulotu virastotalon huolto-ovien eteen, jossa on myös kunnallisteknisiä liittymiä. Liikuntaesteisten autopaikkojen säilyminen sisäänkäynnin läheisyydessä on suunniteltu jatkossakin olevan mahdollista.

Rakennustöiden vaikutusten seuraaminen naapurikiinteistöissä kuuluu urakoitsijan normaaliin toimintaan. Virastotalon alle kerääntyvät vedet ovat todennäköisesti Urheilupuiston mäeltä valuvaa pohjavettä. Kaava-alueelle osoitettu uudisrakentaminen ei vaikuta virastotalon kellariin kerääntyviin vesiin nykytilannetta huonontavasti. Konserttitalon vedet tullaan johtamaan joen suuntaan. Pysäköintimonttuun ei enää kerry vettä, vaan pysäköintilaitoksen vedet saadaan ohjattua hallitusti verkostoihin. Kaavoitus katsoo, että Turun kaupungin rakennusjärjestyksen (1.3.2021) § 8 ”Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen sekä jätevesien käsittely” antaa riittävät ohjeet hulevesien käsittelyyn.

Konserttitalon alle jäävä kaukolämpöjohto on alustavasti sovittu Turku Energian kanssa siirrettäväksi Paavo Nurmen puistotien kautta Samppalinnankadulle niin, ettei johto mene enää virastotalon läpi. Johtosiirtojen kustannukset kohdistuvat muutosta tarvitseville hankkeille. Teatterin seinustalla kulkevat viemärit siirretään Kulttuurikujan katualueelle Paavo Nurmen puistotien suuntaan johtaviksi. Virastotalon johtosiirroista ja vas- tuurajoista tehdään sopimus.

Kaavoittaja korjaa pysäköintilaitoksen rakennusoikeutta koskevan virheen. Rakennusoikeudesta puuttuivat maanalaiset pysäköintitasot, jotka pääkäyttötarkoituksen mukaisina lasketaan rakennusoikeuteen. LPA-1 korttelin tehokkuusluvaksi merkitään kaavakarttaan $e = 5,5$. Kerrosala on 8058 k-m². Pysäköintilaitoksen enimmäiskorkeutta nostetaan metrillä +24 m:iin, jotta saadaan suunnitteluvaraa.

Pysäköintikorttelialueelle määritetty viherkerroin (0,8) johtaa lähes täysin rakennetulla tontilla viherkaton rakentamiseen. Kaavoitus katsoo, että viherkerroin on perusteltu, koska katto näkyy Samppalinnan maauimalan lisäksi virastotalon korkean osan ikkunoista. Katolle voisi avata pääsyn virastotalon porrashuoneesta ja käyttää kattoa tauko-terassina. Lisäksi viherkatto toimii hulevesiä viivyttävänä rakenteena ja edistää luonnon monimuotoisuutta.